

למחר שילשלו דינרין בקופה, והעלו להם —
אותם שבחזן — חזיר.

כיון שהגיע החזיר להצי החומה, נעץ החזיר
צפרניו בחומה כדרך החזיר כשגוררים אותו,
ונודעזעה ארץ ישראל — מחמת המלך
שבערה על חילול שמו — (15) ארבע מאות
פרסה על ארבע מאות פרסה.

באותה שעה אמרו:

א. ארור האיש שיגדל חזירים. (16)

ב. וארור האדם שילמד את בנו חכמת
יוונית.

ועל אותה שעה — שצרו על העיר, והחריבו
את תבואות השדה שסביבות ירושלים —
שנינו במשנה במנחות סד ב:

“מצות העומר להביא מן הקרוב [ממקום
קרוב לירושלים], (17) לא ביכר הקרוב
לירושלים, מביאין אותו מכל מקום, מעשה
שבא העומר מגנות הצריפין, (18) [שהוא שם
מקום מרוחק מאד מירושלים], ושתי הלחם
מבקעת עין סוכר”, [שם מקום מרוחק מאד
מירושלים].

קא סלקא דעתין ש”חכמת יוונית” היא לשון
יוונית, ולפיכך מקשינן: וחכמת יוונית מי
אסירא וכי אטו אסורה היא?!

והתניא: אמר רבי:

בארץ ישראל לשון סורסי [לשון קרובה א-29
לארמית] (1) למה לספר בה, שהיא לשון
נלעגת?! אלא או לשון הקודש, או לשון
יונית (2) שהיא לשון צחה.

ואמר רבי יוסי: (3) בכבל לשון ארמי למה

המצוות, אלא שאין טעם זה שייך כאן, היות
ולא היה אפשר להביא ממקום קרוב.

1. כן פירש רש”י בסוטה מט ב, והוסיף: “ואומר
אני שהוא לשון גמרת ירושלמי”.

והתוספות פירשו כאן, שהוא לשון ארמי,
ונתנו טעם למה מתחילה גבי ארץ ישראל
קורה: “לשון סורסי”, ואחר כך גבי בבל קורה:
“לשון ארמי”, כי השפה משתנית קצת לפי
המקום, והיה הבדל בין השפה שהיו מדברים
בארץ ישראל, לזו שהיו מדברים בכבל; וראה
עוד בדבריהם.

2. ומשום שארץ ישראל קרובה ליון, נקט לשון
זו.

3. ב”שיטה” שב”שיטה מקובצת”, נתקשה לשם
מה הביא את רבי יוסי, שאינו שייך לעניננו, ולא
יישב.

15. רש”י סוטה מט ב.

16. כתב המאירי: שאם כי בלאו הכי אסור
לעשות מסחר בחזירים ובכל נבילות וטרפות,
מכל מקום הוסיפו על זה את עונש החרם.
והרשב”א תירץ: בחזירים אפילו אם נודמנו
לו או נפלו לו בירושה, אסור לגדלם, אלא
מוכרם על יד על יד.

17. במשנה במנחות סד ב הגירסא היא: “גגות
צריפין”; והיא הגירסא הנכונה, כמבואר בגמרא
שם, ש”איגרא” דהיינו גג, רומז ל”גגות”.

18. “ובשאר השנים מצוה להביא מן הקרוב
לירושלים, כדכתיב: “כרמל תקריב”, שיהא הזרע
לח, והכר מלא ממנו, וכשהוא בא מרחוק
מתייבש ומתמעך, ואין כר השבולת מלא מן
הגרעין”, רש”י סוטה מט ב; ובמנחות סד ב
איתא עוד טעם משום “אין מעבירין על